

Podpůrné materiály

Specifická část

Pracovníci posuzující přestupky dle zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů

I. Úvod do specifické části vzdělávacího programu

Cvičení na úvod:

Na škále od 1 do 10 vyznačte, jak vidíte svoji připravenost pracovat s uživateli návykových látek, kteří řeší své přestupky u Vás na úradě.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

- Co už umíte? Na co jste při práci s klienty hrdí?
- Jaké metody sociální práce znáte?
- Jaké postupy a metody se Vám osvědčují při Vaší práci?
- Co je pro Vás důležité předat účastníkům přednášek?
- V čem se chcete zlepšit?
- Je něco specifického, co se v kurzu chcete dozvědět, co se chcete naučit, co chcete získat? O čem ve své praxi často přemýšlíte?
- Jak by Vám v tom mohl pomoci tento kurz?

II. Přestupky v oblasti alkoholu, tabáku a jiných návykových látek (hmotněprávní pojetí)

U užívání tabáku v ČR z dlouhodobého hlediska i přes izolované roční odchylky lze ve sledovaných letech (2012–2019) pozorovat snížení prevalence kuřáctví u dospělé populace. V dospělé populaci bylo v ČR v roce 2019 podle dat SZÚ celkem 28, 5 % kuřáků (muži: 30,8 %, ženy: 19,9 %). Téměř dvě třetiny (18,1 %) představovali kuřáci kouřící nejméně jednu cigaretu denně (denní kuřáci). Česká populace kouří převážně klasické cigarety. Podíl jiných tabákových výrobků určených ke kouření je malý. Elektronické cigarety kouří 4,9 % současných kuřáků, zahřívané tabákové výrobky (např. zn. IQOS) v současné době užívá 3,2 % dotazovaných, bezdýmný tabák (určený ke šňupání, sání, žvýkání) užívá 4,2 % populace.

Současný stav v oblasti spotřeby alkoholu je v ČR dlouhodobě stagnující. V mezinárodním srovnání patří ČR k zemím s vysokou spotřebou alkoholu. Z dat SZÚ za rok 2019 vyplývá, že průměrná roční spotřeba alkoholu na osobu v ČR byla 7,7 litru čistého alkoholu, resp. 8,8 l, pokud byli do statistických údajů zahrnuti abstinenti (mírně vyšší proti letům 2016 a 2018). Trvale/celoživotně abstinuje 2,4 % dospělých, 13,8 % dospělé české populace konzumuje alkohol pravidelně a velmi často (pití denně nebo obden). Časté pití nadměrných dávek alkoholu (bingedrinking) tj. týdně nebo častěji udává 15,9 % dotázaných (muži 23,0 %, ženy 9,1 %). 12, 8 % respondentů lze považovat za konzumenty s vysokým rizikem a 7 % jsou problémoví pijáci.

Zákon č. 65/2017 Sb., vstoupil v účinnost 31. května 2017 a nahradil zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Jeho cílem je posílení ochrany veřejného zdraví před škodami působenými návykovými látkami, zejména u dětí a mladistvých a zkvalitnění právní úpravy v této oblasti. Zákon je rovněž jedním z transpozičních předpisů k směrnici č. 2014/40/EU (směrnice ohledně tabákových a souvisejících výrobků). Návrh zákona byl notifikován v souladu se směrnicí č. 2015/1535/EU. Dosud proběhly

dvě změny po vstupu v účinnost = zákon č. 183/2017 Sb. + nález ÚS – č. 81/2018 Sb.). Dílčí novelizace jsou aktuálně v legislativním procesu.

Na základě zákona č. 65/2017 Sb., (obsah 2. až 14. části) byly provedeny změny následujících zákonů:

- změna zákona o české obchodní inspekci;
- změna zákona o přestupcích;
- změna živnostenského zákona;
- změna zákona o obecní policii;
- změna zákona o vězeňské službě a justiční strážci české republiky;
- změna zákona o návykových látkách;
- změna zákona o majetku české republiky a jejím vystupování v právních vztazích;
- změna zákona o spotřebních daních;
- změna zákona o státní zemědělské a potravinářské inspekci;
- změna zákona o léčivech;
- změna zákona o policii české republiky;
- změna zákona o zdravotních službách;
- změna zákona o specifických zdravotních službách.

Zákon č. 65/2017 Sb., změnil mnohé. Oproti zákonu č. 379/2005 Sb., došlo k vypuštění některých definic (např. definice specializované prodejny, velkoplošné prodejny atd.), zavedení některých nových definic, v některých případech k úpravám definic a celkovému zpřehlednění této části. Také došlo ke změně podmínek a omezení prodeje. Aktuálně se omezení vztahují nejen na tabákové výrobky, kuřácké pomůcky a elektronické cigarety, ale rovněž na bylinné výrobky určené ke kouření a beznikotinové elektronické cigarety. Dále došlo k velké úpravě v oblasti v omezení dostupnosti prodeje tabákových a souvisejících výrobků jak při přímém prodeji, tak prodeji na dálku. Ke stejným změnám došlo i v oblasti alkoholických nápojů. V zákoně

č. 379/2005 Sb., nebyl dříve jasně definován zákaz a používání elektronických cigaret. Tomu byl v zákoně č. 65/2017 Sb., vyhrazen dostatečný prostor.

Ústavní soud vyhlásil 18. 4. 2018 ústavní nález k návrhu skupiny senátorů (z března 2017) na zrušení některých ustanovení zákona, včetně § 8 odst. 1 písm. k), v němž je upraven zákaz kouření ve vnitřním prostoru provozovny stravovacích služeb. Ústavní soud v nálezu jasně deklaroval, že právní úprava tohoto zákazu není v rozporu s ústavním pořádkem.

V Parlamentu ČR byly předloženy návrhy k novelizaci zákona č. 65/2017 Sb., ve smyslu zmírnění zákazů kouření:

- Sněmovní tisk č. 87 – návrh předložen 02/2018 skupinou poslanců = v květnu 2018 byl zamítnut v 1. čtení v PSP ČR.
- Senátní tisk č. 319 – senátní návrh předložen 08/2018 senátorem I. Valentou a dalšími = zamítnut na schůzi Senátu 15. 11. 2018.

Změny u přestupků, přechodném ustanovení v souvislosti se změnou zákona (v porovnání se zákonem č. 379/2005 Sb.):

- Doplnění nových skutkových podstat přestupků (přesun příslušných přestupků z přestupkového zákona do zákona č. 65/2017 Sb., přestupky v souvislosti s novými povinnostmi).
- Doplnění nových typů sankcí („propadnutí věci“) a ochranného opatření („uzavření provozovny“ – pravomoc pro ČOI).
- U řady přestupků zvýšení horní hranice pokut (odstranění dolních hranic pokut) (např. pro toho, kdo kouří na místech zákonem zakázaných (fyzickým osobám) hrozí pokuta do 5 tis. Kč (do roku 2017 do 1 tis. Kč) atd.
- Společná ustanovení k přestupkům (určení orgánů, které projednávají přestupky podle tohoto zákona, projednávání příkazem na místě atd.

Novelizace zákonem 183/2017 Sb. - od 1. července 2017 postup podle zákona č. 250/2016 Sb., a subsidiárně podle správního řádu).

III. Řízení o přestupcích v oblasti alkoholu, tabáku a jiných návykových látek (procesněprávní pojetí)

Policie evidovala v roce 2019 celkem 6383 osob (2016–1700 přestupků), u kterých byly zjištěny přestupky nedovoleného nakládání s omamnými a psychotropními látkami (dále jen OPL). Největší podíl pachatelů přestupků tvořily podle policie osoby, které se dopustily přestupku v souvislosti s konopnými látkami (74 %) a pervitinem (18 %). Z expertních odhadů plyne, že problémoví uživatelé nelegálních drog jsou pachateli cca každého čtvrtého trestného činu v ČR.

Legislativa ČR v oblasti návykových látek je následující:

- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
- Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád
- Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách
- Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR
- Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek
- Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky
- Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích
- Zákon č. 272/2013 Sb., o prekurzorech drog
- Zákon č. 378/2007 Sb., o léčivech
- Nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech NL
- Nařízení vlády č. 467/2009 Sb., OPL a jedy
- Nařízení vlády č. 454/2009 Sb., anabolika, látky s horm. účinkem
- Nařízení vlády č. 455/2009 Sb., rostliny, houby
- Nařízení vlády č. 458/2013 Sb., výchozí a pomocné látky

Užívání drog pro vlastní potřebu není trestné. Trestná je manipulace s OPL, nedovolená výroba, distribuce, dovoz, vývoz, prodej, nabídka. Tato jednání jsou vždy protiprávní, v množství větším než malém podle zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (trestný čin), jinak dle zák. č. 167/1998 Sb., o návykových látkách (přestupek). Přechovávání drog pro vlastní potřebu je vždy protiprávní, v malém množství jako přestupek; v množství větším než malém jako trestný čin. Sušení konopí je výrobou psychotropní látky a je trestným činem bez ohledu na množství.

Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky:

- procesní právní předpis, úprava obdobná jako u trestního řádu;
- reforma správního trestání, subsidiarita správního řádu;
- sjednocení pojmu přestupek (zaniká pojem správní delikt);
- zavádí tzv. příkazní řízení (zkrácené řízení) a příkaz na místě (blokové řízení);
- v příkazním řízení lze uložit vyšší pokuty.

Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích:

- z původního zákona o přestupcích převzata jen část přestupků (např. přestupky proti pořádku ve státní správě, proti veřejnému pořádku, proti občanskému soužití, proti majetku, na úseku zdravotnictví, aj.);
- ostatní přestupky začleněny tzv. změnovým zákonem do více než 250 zákonů.

Zákon č. 183/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpovědnosti za přestupky:

- tzv. změnový zákon, kterým se mění více než 250 zákonů v souvislosti s reformou přestupkového práva;
- přestupky na úseku alkoholismu a toxikomanie – dle § 30 zák. č. 200/1990 Sb., včleněny do několika zákonů (např. živnostenský zákon, zákon o sociálních službách, zákon o lihu, protikuřácký zákon, zákon o návykových látkách, aj.);

- přestupky na úseku omamných a psychotropních látek dle ust. § 30 odst. 1 písm. j), k) zák. č. 200/1990 Sb., nově upraveny v zákoně č. 167/1998 Sb., o návykových látkách.

Nová právní úprava od roku 2017 upravuje termín „blokové řízení“ a nahrazuje jej řízením „příkazem na místě“. Za daný přestupek lze uložit pokutu do 15 000 Kč. Dále je termín „správní delikt“ nahrazen pojmem „přestupek“ a termín „omamná a psychotropní látka“ nahrazen „návykovou látkou“. Přestupky projednává obecní úřad obce s rozšířenou působností. Přestupky může také projednat příkazem na místě orgán Policie České republiky.

Za přestupek lze uložit správní trest (zákon č. 250/2016 Sb.):

- napomenutí,
- pokuty,
- zákazu činnosti,
- propadnutí věci nebo náhradní hodnoty,
- zveřejnění rozhodnutí o přestupku.

Správní trest lze uložit samostatně nebo spolu s jinými správními tresty; napomenutí nelze uložit spolu s pokutou.

Propadnutí věci lze uložit jen, jde-li o věc:

- a) která byla ke spáchání přestupku užita nebo určena,
- b) kterou pachatel získal přestupkem nebo jako odměnu za něj, nebo
- c) kterou pachatel, byť i jen zčásti, nabyt za věc uvedenou pod písmenem b) pokud hodnota věci uvedené pod písmenem b) není ve vztahu k hodnotě nabyté věci zanedbatelná.

Propadnutí věci lze uložit pouze tehdy, jde-li o věc náležející pachateli; propadnutí věci nelze uložit, je-li hodnota věci v nápadném nepoměru k povaze přestupku;

vyžaduje-li to bezpečnost osob nebo majetku nebo jiný obdobný obecný zájem, k hodnotě věci se nepřihlíží. Vlastníkem propadlé věci se stává stát.

Výše pokuty příkazem na místě není v zákoně upravena. Bude se ukládat v souladu s ustanovením § 91 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (10 000,-Kč, 2500,- Kč).

Zajištěné drogy se nikdy nepředávají k dalšímu řízení správnímu orgánu, ale vždy se uloží do režimového skladu Policie ČR. S vydanou či odňatou drogou může policista zacházet pouze předepsaným způsobem (zák. č. 167/1998 Sb., a další). Jakoukoliv jinou manipulací si může přivodit riziko kázeňského či trestního postihu (např. při svévolné likvidaci drogy).

Výzvu k orientačnímu vyšetření a odbornému lékařskému vyšetření je oprávněn vydat pouze příslušník PČR, strážník obecní nebo městské Policie, příslušník Vojenské policie, příslušník nebo OP Vězeňské služby, osoba pověřená kontrolou podle jiného právního předpisu, zaměstnavatel nebo ošetřující lékař povinné osoby. Pokud povinná osoba odmítne orientační vyšetření, nebo jej nelze provést či úspěšně dokončit, provede se odborné lékařské vyšetření. V případě odmítnutí odborného lékařského vyšetření = presumpce viny.

Otázky občana, jak byste na ně odpověděli?

- Když mě chytne policie a najde u mě drogy (např. pervitin), které mám pro vlastní potřebu a injekční stříkačky, co se mi může stát?
- Koupil jsem dvě tablety extáze a jedu na festival na Slovensko, kde bych si je chtěl vzít. Když je u mě najdou, co se mi stane?
- Pěstuji si doma konopí, z kterého následně budu vyrábět návykovou látku marihuana pro léčebné účely. Je na tom něco špatně?
- Jsme na večírku a kamarád si zapálil jednu cigaretu marihuany a poslal ji

dokola mezi ostatní. Je to protiprávní?

- Pěstuji doma kaktusy, není to nelegální, protože jsem slyšel, že obsahují psychotropní látku meskalin?
- Kamarád pěstuje konopí, vyrábí marihuanu, ale neprodává ji. Kamarád ji daruje ostatním známým a nic za to nechce. Bude trestán i za to darování? A co hrozí mě, když jsem o tom věděl, ale neřekl jsem to Policii.
- Kamarád mě poprosil, abych se mu staral o kytky konopí, když je nemocný. Věděl jsem, že je to konopí. Hrozí mi něco i přesto, že to patří kamarádovi, který si to pěstuje pro sebe?
- Bratr mě poprosil, abych převezl do Německa balíček s marihuanou pro našeho příbuzného. Můj nápad to nebyl, ale bratrovi jsem vyhověl. Hrozí mi něco, když to byl bratrův nápad a mě chytnou na letišti v Německu s tím balíčkem?
- Je možné podat policii informace a nebýt přitom v postavení svědka, zkrátka anonymně, bez nutnosti figurovat v případném řízení?
- Jsem učitelka a mám podezření, že má dítě při odpoledním vyučování v tašce láhev alkoholu. Můžu mu jí sebrat nebo tím naruším jeho práva?

Zdroj: <https://bezpecnerakovnicko.cz/kriminalita-a-bezpecnost/kontrolni-akce-drogy/myty-a-fakta-o-drogach/>